

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Katedra filozofie a společenských věd

Posudek oponenta magisterské práce

Autor práce: Jaroslav Malík

Název práce: Transhumanismus

Obor studia: Filozofie

Autor posudku: Mgr. Marie Hrdá, Ph.D.

1. Shrnutí a hodnocení obsahové stránky práce:

Autor Jaroslav Malík si pro svoji diplomovou práci vybral téma velmi aktuální i provokativní. Jeho aktuálnost narůstá s rychle se rozvíjejícími technologickými možnostmi. Autorovým záměrem bylo vysvětlit hnutí transhumanismu, představit základní argumenty i názorovou opozici. V úvodu také ohlašuje, že se práce bude zabývat otázkou, zda bychom se měli nechat vylepšovat či nikoliv.

Autor pracoval výhradně se zásadní anglickou literaturou. Práce je tak ojedinělým zpracováním této oblasti. Průběžně v textu klade vlastní otázky, polemizuje s představovanými názory, předkládá vlastní návrh na uchopení problému (jiná kategorie pro přehlednost s. 47).

Práce je na vysoké úrovni. Není zde co zásadně namítat. Následující připomínky jsou tedy buď drobného rázu, nebo návrhy na další zlepšení při budoucí práci.

K osnově bych podotkla, že by bylo vhodné nejprve uvést alespoň stručně nějaké příklady vylepšení. Čtenář nezalý tématu by mohl celou dobu pracovat jen s představou plastických operací, či něčeho podobně známého, než se autor dostane ke komplexnímu vysvětlení, co všechno by vylepšení mohlo obnášet.

Je škoda, že autor neužil také knihu *Budeme žít věčně?* (Brinzanik, Hüls Witt, v originále 2010). Hypotetické úvahy o vylepšování autorů, které Jaroslav Malík používá, by tak mohly být doplněny vizí reálných výzkumů a možností, případně dalšími filosofickými úvahami.

Ačkoliv oceňuji autorovy otázky k tématu, některé zřejmě vyplývaly z užití literatury. Téma však nabízí daleko více otázek, kterými by uváděné názory mohly končit. Např. jestliže máme „právo vykonávat naši vůli na našem těle“, není to v rozporu s materialistickými filosofickými předpoklady? Nebo: kritizovaný princip předběžné opatrnosti by prý zabránil pokroku. Jenže co je pokrok? Bez automobilů a letadel by byl svět zcela jiný, byl by ale horší? Podle jakých kritérií? (rozvoj blahobytu části lidstva versus globální změna klimatu)? Nebo:

celá diskuze kolem tématu pracuje s velkou mírou spoléhání se na odhad budoucího vývoje. A ten je vysoce nespolehlivý.

2. Hodnocení formální stránky práce:

Práce je psána vyspělým jazykem. Autorova vysvětlení nejsou ani kostrbatá, ani dezinterpretující. Text plyne hladce a srozumitelně. V práci se nachází menší množství překlepů a chyb (shoda podmětu s přísudkem). Upozornění pro autora: pokud citujete citovaného autora (odkaz č. 17), měl byste uvést původní, již citovaný zdroj + citováno u: XY a celou citaci.

3. Hodnocení práce známkou: A

4. Výsledné hodnocení práce: Práci doporučuji k obhajobě.

5. Otázky k diskuzi při obhajobě:

- a) Otázka se týká diskuze o autenticitě rozhodnutí. Autor uvádí možnost, že ve své podstatě je každé jednání podmíněno okolím, což boří argument, že rozhodnutí pro nějaké vylepšení by nebylo autentické, protože by mohlo být vykonáno pod společenským tlakem. Aniž bychom museli zaujmout morální perspektivu, je možné si představit jednání, o kterém se člověk domnívá, že je jeho vlastní, není vynucené jinými okolnostmi než společenským tlakem (např. počasím) a ani nespadá do následně uváděného příkladu neslyšících, kteří si ale stojí za svojí odlišností. Najdete příklady pro takové zdánlivě autentické rozhodnutí i v současné společnosti mimo oblast vylepšení? Co je tím kritériem, které odlišuje jednání autentické, ale vynucené okolnostmi (jak jste psal, každé rozhodnutí je podmíněno okolím) a jednání, o kterém se dá říci, že autentické není, i když si to jednající myslí?
- b) Když píšete: „Tak, jak jsme konstruováni, má své důvody, které bychom měli poznat, společně se směrem této konstrukce a jejím možným cílem.“, připouštíte tím jen „funkční“ důvody, co v evoluci obstálo, nebo i jiné, „účelové“?
- c) s. 80: „Z hlediska autonomie tento způsob argumentace nemá moc síly, protože pokud někdo používá nějakého nástroje, aby dosáhl svého cíle, tak proč by nám mělo záležet na povaze tohoto nástroje?“ Osobně považuji tento argument za silný. Jestliže ne z hlediska autonomie, jaké jiné hledisko je zde platné?